

50 Aar, og ganske særlig nede hos os, hvor vi jo ikke har haft nogen af den Slags Love, melder der sig mange Folk i Alderen op mod 40 og ogsaa over 40 Aar, saa det er ikke rene Børn, der skal sætte Bo paa Domænegaardenes Jorder dernede.

I det hele taget maa jeg sige, at jeg i de 1½ Aar, jeg har siddet i den danske Rigsdag, mere og mere har faaet Indtryk af, at man stræber henimod, at Staten skal være det store Forsyn, som skal passe paa, at vi alle sammen ikke støder vor Fod paa nogen Sten. Jeg tror nu ikke, det er Tilstande, der skal tilstræbes, og ganske særlig i Sønderjylland tror jeg ikke, vi ønsker den Slags Forsyn for voksne Mennesker. Det er ikke det, der virker udviklende, nej, hvad der virker udviklende, er, at enhver har Ansvar for sin egen Skæbne. Det er det, der skaber Mænd, skaber Karakterer, og det er det, jeg ønsker skal være Udviklingen indenfor Staten, ikke, at Begrebet „Staten“ fortaager sig som noget fjernt, kommer til at staa som det store Forsyn, der sørger for os alle under alle Livets Forhold, fra vi fødes til vi dør. Derfor studsede jeg stærkt over denne Udtalelse fra det ærede Medlem Hr. Brorsen. Jeg forstaa, at man med Hensyn til Jord i offentligt Eje siger, at her er der en Statsinteresse, der maa varetages, at vi maa sørge for, at Staten beholder en vis Indflydelse paa, hvordan der handles med den Jord, der nu en Gang er Statens. Det kan jeg forstaa, hvis det er Meningen, og det var det ganske sikkert med Loven af 4. Oktober 1919 i den Skikkelse, den har. Jeg skal ikke indlade mig i Diskussion om disse Loves Fortrin og Mangler, men dog vil jeg sige, at naar det i Gaar blev sagt af det ærede Medlem Hr. Zahle, at ingen sad friere paa sin Jord end den, der fik Jord overladt efter Loven af 4. Oktober 1919, saa fjerner mit Begreb om fri Mands Ret sig ganske betydeligt fra det ærede Medlems. Jeg kan ikke indrømme, at en Mand, der sidder paa en Ejendom, hvormed der kan føres et stadigt Tilsyn, og hvor man stadig kan gribe ind og bestemme, hvad han nu har Lov at gøre eller ikke gøre, er en fri Mand. Jeg kan heller ikke paa nogen Maade indrømme, at en Ejendom, hvortil Staten har Forkøbsret i givet Tilfælde, er fri Ejendom. Den Opfattelse fjerner sig betydeligt fra det Begreb, som jeg, maaske ud fra gammel Selvejert tradition, har om, hvad der er fri Mands Eje.

Dernæst udtalte det ærede Medlem Hr. Brorsen, at der maatte være Ensartethed og Orden i Tingene, hans Ordenssans stødtes, sagde han, af, at der var andre

Bestemmelser gældende i Sønderjylland end heroppe. Ja, det var ogsaa det, vi var udsat for under Prøjsernes Herredømme; der skulde være System i Tingene, der skulde være Ensartethed, alt, hvad der var af Mennesker indenfor Staten, skulde føjes ind under ganske bestemte Former. Det gik Prøjserne paa den Maade, at de i Sønderjylland stødte baade paa Mennesker og Forhold, som nu en Gang ikke passede ind i Systemet, og som ikke vilde passe ind i Systemet. Jeg maa forberede ærede Medlemmer paa, at de ogsaa nu under de forandrede Forhold af og til vil støde paa Forhold og Mennesker i Sønderjylland, der paa Grund af vor særlige Udvikling ikke passer ind i Systemet, og her er nu et af disse Forhold. Disse Domæner har deres egen Historie, som jeg omtalte i Gaar, og den er af meget ny Dato, og de Slægter, som sad paa den Jord, lever endnu den Dag i Dag. Jeg sætter megen Pris paa og tror, det er det lykkeligste i Ejendomsforhold, at Mand og Jord og Slægt og Jord vokser sammen, og det er disse Slægtsforhold, jeg ønsker, der i alt Fald kunde tages Hensyn til ogsaa ved Udstykningen af Domæner. Jeg nævnte det allerede i Gaar.

Saa var der en Misforstaaelse i det, det ærede Medlem Hr. Brorsen udtalte. Han sagde, at der rundt om disse Domæner laa frie Ejendomme, hvis Ejere ønskede Jord lagt ind til dem. Det er ogsaa Tilfældet. Der er kommet Folk til mig, som bor omkring disse Domæner, og har sagt: Kan vi faa Jord fra disse Domæner? Jeg har sagt: Ja vist kan De det. Ja, har de sagt, men kan vi faa den i frit Eje, ellers ønsker vi den ikke. Der var 5 Mand paa en Dag, som alle ønskede saadan Jord som fri Ejendom, og dette er noget, jeg mener, der maa tages Hensyn til. Forholdet er nemlig det — og det er her, jeg mener, der er en Misforstaaelse i det ærede Medlems Opfattelse —, at der til disse Domæner, for at forstørre dem, er købt fri Bondejord ind, og de Slægter, hvis Slægtsejendom dette var, lever endnu, og nu kommer Efterkommerne af dem, der solgte denne Jord, og ønsker den tilbage. Bygningerne ligger her endnu, de bruges af Arbejderfamilier, og der kan altsaa paa disse Jorder nemt oprettes Brug af samme Størrelse og Egenskaber som dem, der i sin Tid blev solgt. Det ærede Medlem Hr. Olufson udtalte, at jeg vist ikke i Fortiden havde haft stor Medlidenhed med dem, der solgte deres Jord til Regeringen den Gang, min Medlidenhed var af ny Dato. Dertil vil jeg sige, at der var i Sønderjylland den Gang Krigstilstand, og i Krig bruger